

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 8. Solutio obiectioſum ex Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

106
Altera ex-
positio
eiusdem
sapiens.

Præter hanc expositionem, aliam tradunt Patres Græci communiter, à priori in eò maximè differentem, quòd illud, *Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent vel mali, dictum velit de operibus re ipsa factis, non autem de futuris & à Deo præuisis.* Similiter illud, *non ex operibus, solis supplè, sed, & quidem præcipue, ex vocante, id est, ex vocatione & gratia.* Cui expositioni fauent primò multa ex historia sacra; quæ ostendunt Idumæos propter peccata seruasse Iudæis, vt & nunc Iudæi seruiunt Christianis: licet ex mera Dei voluntate prius potuerit prælatio illa, & differentia inter Iudæos & Idumæos, vt supra diximus.

Fauet secundò conclusio totius discursus Apostoli v. 30. *Quid ergo dicemus? quòd gentes quæ non se habebantur iustitiam, apprehenderunt iustitiam; iustitiam autem quæ ex fide est, id est, credendo in Christum, Israël verò scitendo legem iustitiæ Mosaicæ, illique nimis adhærendo & præsidendo, in legem iustitiæ Christi non peruenit. Quare? quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt enim in lapidem offensionis.* Quibus verbis Apostolus tribuit gentiliùm acceptationem, ipsorum fidei in Christum: & Iudæorum reiectionem, ipsorum infidelitatis erga Christum, & præsentis in operibus legis Mosaicæ: non autem Dei decreto antecedenti, efficaci & absoluto ante præuisionem operum. Nam alioquin debebat sic concludere: *Quid ergo dicemus, nisi debuisset necessariò & infallibiliter impleri decretum Dei antecedens, absolutum & efficax? Illud enim fuisset vera & prima causa, & sola principalis & prædominans, maxime quæ consideranda: ac proinde primò & præcipue reddenda ab Apostolo: quippe ex qua reliqua sequuntur necessariò, cuiusque reliquæ causæ tantum famulantur, & subserviunt efficaci illius directioni, vt notauimus nu. 66.*

Fauet tertio, quòd vt rectè notat Cornelius can. 1. in Paulum, Spiritus Pauli sublimis, & acer, ita fertur in partem in quam inclinat, & in seipsum sibi propositum (qualis hic erat ostendere Dei vocationem gratuitam ad fidem Christi, contra Iudæos præfidentes legi Mosaicæ, & propagini Abrahæ) vt in extrema declinare videatur, alteriusque extremi negare. Sic Rom. 3. & Hebræor. 11. videtur omnia tribuere fidei: Et contra 1. Cor. 13. videtur omnia tribuere charitati: & sine illa cætera nihil esse. Cum tamen vtraque ad salutem valeat, & necessaria sit: verumque sit id quod idem Apost. scribit ad Galat. 5. v. 6. *In Christo Iesu, neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed fides quæ per charitatem operatur.*

Fauet quartò, quòd Paulo scribenti ad Romanos propositum fuerit inter alia, dissimulare vtrunque & tegere improbitatem Iudæorum, quos Romani despiciebant. Ac quemadmodum Genes. vlt. Ioseph, dissimulando vtrunque malitiam fratrum suorum, recurtebat ad voluntatem Dei, quæ non fuerat circa peccatum illorum nisi permissiua

& consequens: sic Paulus ad Romanos, vt dissimularet improbitatem Iudæorum & ab ea oculos Romanorum auerteret, transferebat cogitationem eorum ad permissionem diuinam, de qua obscure & inuoluntè loquebatur.

Per hæc facile soluitur præcipua obiectio eorum, qui contra hanc secundam expositionem vim faciunt in anti thesi Pauli, *non ex operibus, sed ex vocante.* Cui similis est altera, similique modo explicanda, *Non est volentis, tantum supplè, neque currentis, sed & præcipue miserentis Dei.* Nam vt ait Chrysostomus homil. 11. in epistolam ad Hebræos, quia quod est amplius, à Deo est, totum ei adscribit: Vt nos totam victoriam Regi, aut exercitibus Imperatori tribuimus, quamuis milites ad illam concurrerint. Potest etiam particula, *non, ibi summi comparatiuè, phrasi Hebraicæ: vt cum dicitur Osee 6. v. 8. & Matthæi 9. v. 13. Memoriam volo, & non sacrificium, id est, plus quam sacrificium: cui expositioni fauet Origenes lib. 7. in Epistolam ad Romanos, explicans illud Pauli, Non est volentis, neque currentis, &c. Illud autem, vt secundum electionem propositum Dei maneret, intelligi potest de electione facta ex præuisione operum, & de proposito manente firmiter in illa electione. Cætera iuxta eandem expositionem de habita ratione aliqua operum, siue in miserendo, siue in indurando, facilem sensum habent, & ad intentum Pauli, verum præcipue 30. expositum, valde accommodata sunt. Videni potest Chrysostomus in hoc caput 9. epistolæ ad Romanos, vbi sensum literalem optime de more assequitur,*

SECTIO VIII.

Solutio obiectio-
rum ex Patribus.

Contra eandem sententiam obiciuntur multa Sanctorum Patrum testimonia, quæ congerit & expendit fuffissimè Didacus Ruis dif. 10. & 11. de prædestinatione. Quoniã autè longum & molestum esset omnia recensere, & pleraque factam explicationem habent: sat erit respondere præcipuis, ex Augustino potissimè desumptis.

Primum igitur sit illud Cyrilli Alexandrini lib. 10. in Ioannem cap. 24. *Ego elegi vos, non vos me. Ego me notum vobis ignoranti- bus, sed humanitate clementique commotus. Ego vos ad eò roboravi, vt procedere progredique ad tantam cum Deo fiduciam possitis, vt quodcumque petieritis in nomine meo, vobis concedatur.* In quibus verbis perpendunt 1. electionem Dei præcedere, quæ sit causa cuiusque virtutis in homine prædestinato. 2. Hinc provenire vim imperandi in oratione. 3. Hanc gratiam collatam esse à Deo sine præcedentibus meritis, sola Dei benignitate & clementia.

Respondeo Cyrillum non ibi loqui de omnibus prædestinatis, sed de discipulis 10.

lis, siue Apostolis, de que illorum electione ad Apostolatam, vt ex verbis sequentibus eodem capite manifestum est. Quos ait fuisse a Christo electos, & sui cognitione instructos, & fiducia magna roboratos ipsius clementia & humanitate. Quae omnia vera sunt, & optime constant, sine antecedenti electione efficaci ad gloriam, siue Apostolorum, siue aliorum praedestinatorum. Adde quod tunc Iudas erat inter discipulos & Apostolos, de quo haec omnia dicta fuerunt, vt de aliis Apostolis: & tamen non erat antecederet electus efficaciter ad gloriam: imo neque consequenter, defectu cooperationis & perseverantiae.

111. Chrysof.

Secundum est illud Chrysofomi hom. 54. in Matthaeum paulo post Medium; Quos ante constitutionem mundi suos esse cognoscit, tanquam eos laboribus onerat, & tandem laborare facit, donec digni efficiantur regno caelesti.

Respondeo primum, hunc locum non esse Chrysofomi, sed auctoris operis imperfecti in Matthaeum. Secundum, haec omnia posse facile intelligi de praescientia & electione efficaci consequente, facta ab aeterno, quam in tempore sequitur executio. Ita vt non significetur causalitas praescientiae, & electionis efficaciis, ad labrum impositionem, donec digni efficiantur regno caelesti; sed simplex consecutio temporis, & executio eius quod Deus ab aeterno futurum esse praevidit & approbavit, ac propter hoc elegit efficaciter.

112.

Tertium est illud veri Chrysofomi homil. 4. de laudibus Pauli initio: Concede incomprehensibili Dei providentiae salutem hominum notis sibi temporum opportunitatibus ordinari. Et homil. 31. in Matthaeum. Nam qui corda scrutatur, & occulta mentium perspicit: is etiam quando unusquisque ad obediendum paratus erat, non ignoravit. Ergo Deus quos vult efficaciter salvat per opportuna media. Et homil. 8. in epistolam ad Philippenses. Deus vult nos secundum suam voluntatem vivere: si autem vult, agit nos ad hoc. Ipse illud omnino operabitur. Vbi notant Chrysofomum non id dicere de voluntate generali, & communi omnibus hominibus, secundum quam vult omnes bene vivere: sed de speciali circa electos, quae efficaciter vult eos recte vivere, & ad hoc ipsos agit infallibiliter, illudque omnino operatur. Ergo Chrysofomus agnoscit in Deo specialem electionem efficacem, eamque antecedentem, quandoquidem est causa bonorum operum.

113.

Ad primum & secundum Respondeo Chrysofomum in priori testimonio loqui de vocatione D. Pauli. In posteriori, de vocatione SS. Petri, Ioannis, Matthaei, & Pauli, quos licet Deus vocaverit ad Apostolatam tempore opportuno, & quo noverat esse paratos ad consentiendum vocationi: non sequitur quod antecedenti voluntate elegerit illos efficaciter ad gloriam, ante praevisionem consensus & bonorum operum, quodque ex tali electione processerit illa

vocatio. Nam de illa vocatione Chrysofomus idem dicere poterat. Similiter licet Deus salutem hominum notis sibi temporum opportunitatibus ordinet, vocando eo tempore, quo opportunum est vocare: non sequitur, quod efficaciter decreverit illis salutem, non praevisione ratione prius quod creatura sua malitia vel negligentia non sit frustratura vocationes, quamvis opportunas. Quae consequentia aduersariorum non habet sufficiens fundamentum in verbis D. Chrysofomi. Ad tertium eius testimonium Respondeo, loqui de voluntate generali, quae Deus vult omnes servare sua mandata: & ad hoc ipse nos agit, id est, movet & excitat suis inspirationibus a suisque auxiliis. Ipseque illud omnino operabitur, si nos velimus cooperari, ac nisi per nos sit.

114.

Quartum est D. Augustini libro de correptione & gratia, cap. 7. ubi Augustinus sic habet: Quicumque ab illa originali damnatione, ista divinae gratiae largitate discreti sunt, non est dubium quod & procureretur eis audiendum Evangelium: & cum audiunt, credunt: & in fide quae per dilectionem operatur, usque in finem perseverant: & si quando exorbitant, correpti emendantur. Et paulo post: Haec omnia operatur in eis qui vasa misericordiae operatus est eos. Qui elegit eos in filio suo, ante constitutionem mundi, per electionem gratia si autem gratia, iam non ex operibus. Alioqui gratia iam non est gratia. Ex quibus Augustini verbis colligunt Adversarii ipsum indubitantes, esse homines praedestinos fuisse electos efficaciter ad gloriam ante & citra praevisionem meritum. Iuxtaque illius mentem hunc ordinem esse statuendum in decreto divinae voluntatis, vt in primo instanti rationis fuerint praevisionem omnes homines in massa perditionis. In secundo, Deus aliquos illorum, id est, omnes praedestinos separavit ex hac massa, gratuita & efficaci electione ad gloriam. In tertio, elegerit media per quae infallibiliter perduceretur ad finem destinatum. Elegerit, inquam, vt praecedentis separationis, quae illam adigit ad eligenda media congrua & efficacia. Ad quod probandum notat Suar. lib. j. de praedest. cap. 8. num. 36. & in opuscul. lib. 3. de auxilijs cap. 16. num. ij. Augustinum ibi loqui de electione ad gloriam, de qua postea subiicit: Electi sunt ad regnandum cum Christo. Et loqui de electione antecedenti, & efficaci. Antecedenti quidem, quia dicit hanc electionem, & discretionem gratiae, factam esse ex gratia, non ex operibus. Efficaci vero, quia dicit discretionem illam & electionem esse causam cur eis procureretur vt audiant Evangelium: & cum audiunt, credant: & inde de charitate usque in finem perseverent: & si exorbitant, correpti emendantur. Et in eodem capite postea dicit, ex vi huius discretionis, & voluntatis divinae, conferri electis perseverantiae donum infallibiliter. Nam horum, inquit, si quisquam perit, fallitur Deus. Sed nemo eorum perit, quia non fallitur Deus. Horum si quisquam perit, vitio humano vici-

Ostenditur D. Augustinus non fuisse in contraria sententia.

TINO
US
part.

citur Deus. Sed nemo eorum perit: quia nulla re vincitur Deus.

115. Ad hæc Respondeo priora verba D. Augustini posse facillè intelligi in sensu purè concomitanti, & nõ causali, quem volunt aduersarij: id est, quòd illis qui sunt efficaciter electi ad gloriam, re ipsa procuretur audientium Euang. olium: & cum audiunt, credunt: & in fide, quæ per dilectionem operatur, vique in finem perseverant: & si aliquando exorbiant, correpti emendantur. Quamuis discretio & electio efficacis non sit causa cur hæc omnia fiant. Sed potius electio fuerit efficacis, quia Deus præciuit hæc omnia futura. Neque propterea hæc discretio & electio nõ est gratia. Est enim pura gratia respectu primæ vocationis, ex qua reliqua sequuntur vt ex radice: & de cæteris non est ex naturæ operibus, id est, factis solis naturæ viribus, vt volebant Pelagiani: sed ex operibus gratiæ. Quicquid autem Deus pro gratiæ operibus retribuit, rectè gratia esse & gratis donari dicitur, inquit Fulgentius S. Augustini discipulus & defensor lib. 1. ad Monimum cap. 10. & 11. Hanc verò esse mentem D. Augustini confirmabit amplius sequens responsio.

116. Ad posteriora enim eiusdem S. Doctoris verba Respondeo cum Lessio sect. 4. nu. 43. quòd ait, non ex operibus, &c. non excludere opera gratiæ prout ex gratia sunt facta: sed opera naturæ, atque etiam fortè opera gratiæ præcisè spectatæ prout ex nobis sunt, seclusa alia Consideratione quòd fiat ex gratia. Vt sic enim non essent digna tanto beneficio. Hunc esse verum D. Augustini sensum probo primo, quia eo in locis & aliis similibus, disputat contra Pelagianos, quorum hæres in eo non erat, quòd putarent gloriam dari propter opera gratiæ, sed quòd dicerent illam dari propter opera facta solis viribus naturæ, vt manifestè patet ex verbis eiusdem Augustini lib. de grat. & lib. arbit. cap. 6. vbi exponens illud 1. Timoth. 2. In reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex: subiungit, Cui redderet coronam iustus iudex, si non donasset gratiam misericors pater? Et quomodo esset ista corona iustitiæ, si non præcessisset gratia quæ iustificat impium? Quomodo ista debita redderentur, si non prius illa gratuita donaretur? Sed cum dicunt Pelagianæ hanc esse solam non secundum merita nostra gratiam, quæ hominibus peccata dimittuntur: illam verò quæ datur in fine, id est, æternam vitam, meritis nostris præcedentibus reddi. Respondendum est eis, si enim merita nostra sic intelligerent, vt etiam ipsa dona Dei esse cognoscerent, non esset reprobanda ista sententia. Quoniam verò merita humana sic prædicant, vt ea ex semetipso habere hominem dicant: propterea rectè respondet Apostolus, Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti? Prorsus talia cogitanti verissimè dicitur, dona sua conat Deus, non merita tua; si tibi à te ipso, non ab illo sunt merita tua. Hæc Augustinus.

D. August. non excludit opera gratiæ.

Ex quibus apertè liquet eius intentionem tantum esse docere perseverantiam & electionem efficacem ad gloriam, signè esse ex operibus naturæ, sed ex gratia & operibus gratiæ.

Probatur secundò ex altero loco eiusdem August. serm. 7. de verbis Domini vbi sic habet: In hoc capitulo hoc discimus quoniam quos voluit Dominus, elegit autem, vt dicit Apostolus, & secundum suam gratiam, & secundum illorum iustitiam. Et paulò post, explicans illud Apostoli Rom. 11. Reliquia secundum electionem gratiæ saluæ facta sunt, quo loco alludatur ad illud 3. Reg. 19. Reliqui mihi spiritum millia virorum, qui non curauerunt genu ante Baal; sic ait: Quid est, reliqui mihi? Ego eos elegi, quia videntes eorum de me præsumentes, non de se, nec de Baal. Non sunt mutati. Sic sunt vt à me facti sunt. Et tu qui loqueris, nisi de me præsumeres? vbi esset? Quibus verbis asserit manifestè electos esse eos qui saluati sunt, quia vidit Deus mentes eorum de se præsumentes: id est, quia vidit bona eorum opera ex gratia sua facta, non ex solis viribus liberi arbitrij. Vnde vt ostendat operum meritum esse gratiæ tribuendum, vt radici & præcipue causæ, subiungit, Causa Christiane, causa superbiæ, &c.

Probatur tertio, quia D. Augustinus locis citatis in obiectione, & aliis similibus, non modo loquitur de ordine electionis, sed & de ordine executionis. Nam loquitur de eodem ordine, de quo Apostolus quem citat & exponit. Apostolus autem loquitur etiam de ordine executionis, cum ait: si autem gratiam non ex operibus. Et, Quis te discernit? Quid habes quod non accepisti, &c. Vult enim Paulus docere his verbis, Deum non modo gratis intendisse hæc nobis donare: sed etiam gratis conferre: id est, quare non esse quare de illis gloriemur, quasi nostrâ operâ, id est, virtute naturali acquisitis. Imò neque D. Augustinus, neque Apostolus, neque Scriptura docent vpiam Deum aliter intendisse efficaciter dare nobis sua beneficia, quam re ipsa det in executione. Atqui certum est, & de fide, haberi rationem operum gratiæ in executione: & ipsam iustificationem, augmentum gratiæ, & gloriam atque augmentum gloriæ, dari nobis propter bona opera facta cum Dei gratia, vt docet Trid. sess. 6. cap. 7. 10. 16. & can. 3. & Iacobus Apostolus cap. 2. sua Catholica v. 24. & Matt. 25. v. 25. & Ezech. 18. v. 25. sequent. Ergo euidenter est D. Augustinum verbis citatis in obiectione non excludere opera gratiæ. Neque enim Scriptura contradicit, neque doctrinæ fidei, neque sibi ipsi apertè eam tradenti verbis relatis paulò ante, ex serm. 7. de verbis Domini, & ex cap. 6. lib. de grat. & libero arbit. Quibus addit eiusdem verba epist. 106. vbi sic habet: Quis nos, nisi qui venit querere & saluum facere qui perierat, ab illa perditionis massa & concretionem discernit? Vnde Apostolus interrogat dicens, Quis te discernit? vbi se dixerit homo, si est mea, voluntas mea, bonum opus meum: respon-

detur ei: Quid enim habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti? Hoc utique totum idem non ut homo non gloriatur: sed ut qui gloriatur, in Domino gloriatur. Non ex operibus, ne forte quis extollatur. Non quia bona opera ista pia cogitatione frustrantur: cum Deus reddat unicuique secundum opera eius: sicut gloria et honor et pax omni operanti bonum. Sed quia opera ex gratia, non ex operibus gratia. Huc vsque D. August.

119. Probatur quartò, quia idem sanctus Doctor lib. de bono perseverantia cap. 18. 19. & 23. ait suam sententiam hac de re esse de fide, & conformem esse antiquis Patribus. Atqui neque ipse existimavit esse de fide Deum elegisse efficaciter ad gloriam ante prævisionem operum gratia, neque propter hoc Pelagianos unquam damnavit, sed tantum quia recurrerant ad opera naturæ, ut causas & merita vitæ æternæ, quemadmodum vidimus esse ipsius verbi num. 116. Neque etiam reipsa id de fide est, ut fatentur præcipui adversariorum, Suarez in opuse. lib. 3. de auxil. cap. 16. num. 8. & lib. 1. de prædestinat. cap. 8. & Didacus Ruis disp. 10. de prædestinat. sect. 8. num. 2. Concludo itaque S. Augustinum verbi relatis in objectionem nihil aliud intendere, quam illud quod de fide est, & sapius contra Pelagianos ac Semipelagianos ab Ecclesia definitum, electionem totaliter sumptam, prout in ea includitur gratia primæ vocationis, & auxiliū cooperans ad elicendum consensum illi datū, non esse ex meritis: quia opera naturalia, quæ sola possunt gratiam primæ vocationis præcedere, non possunt eam mereri. Itemque reliqua bona opera ad salutem conductentia, ipsamque perseverantiam, non esse ex nobis, id est, nostri arbitrij viribus naturalibus; sed esse ex pura gratia vocationis originaliter, & ex auxilio gratiæ eleuante ad credendum sicut oportet, & ad reliqua opera supra naturalia: quæ idcirco non sunt ita nostra merita, ut non sint etiam Dei dona, habentia quicquid habent meriti à gratia. Ac denique discretionem efficacem ex massa perditionis esse ex gratia, modo iam explicato, & non ex nudis liberi arbitrij viribus, sine gratia vocationis, aliisque auxiliis iuvantibus ad bene operandum & perseverandum vsque in finem.

120. Quintum testimonium contra nostram sententiam sumitur ex eodem August. lib. de prædestinat. Sanctorum cap. 17. 18. & 19. vbi fuse probat electionem fuisse factam non ex meritis præiis, sed ex mera voluntate Dei, iuxta illud Ioan. 15. Non vos me elegistis sed ego elegi vos. Et I. p. 1. Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti. Et epist. 106. refellit asserentes discretos fuisse bonos à massa perditionis ex operibus, propter illud 1. Cor. 4. Quis te discernit? Nam per electionem certum est hominem discerni. Quare si illa electio est ex operibus, possent electi respondere, opera mea me discernunt. Denique quod hæc fue-

tit D. Augustini sententia, aiunt adversarij constare ex duabus epistolis Hilarij Arelatensis & Prosperij Rhegiensis, quæ habentur inter libros D. Augustini tom. 7. ante librum de prædestinatione Sanctorum. Ex quibus etiam liqueat opinionem D. Augustini male fuisse receptam à Massiliensibus, & aliis Gallicanis & Africanis Episcopis, quod eam libero arbitrio necessitatem inferre existimarent, aut desperationem, & teporem bene operandi inducere.

121. Respondeo D. August. priore loco agere de electione ad primam gratiam, quam non esse ex meritis præcedentibus in effectu aut in prævisione, certum est, & ab Ecclesia sapienter definitum contra errorem Pelagianorum & Semipelagianorum. Verba Augustini lib. citato de prædestinat. Sanctorum cap. 17. hæc sunt: *ut intelligamus vocationem quæ sunt electi, non qui eliguntur quia crediderunt, sed qui eliguntur ut credant. Hanc enim & Dominus satis aperit, ubi dicit, Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Quibus verbis perspicuum est loqui D. Augustin. de electione ad gratiam, quam vult esse omnino sine meritis, contra Pelagianos & Semipelagianos. Quod idem colligit cap. 18. & 19. ex verbis illis Ephef. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus sancti &c.* Posteriori autem loco sermo est vel de vocatione ad primam gratiam: vel potius de operibus naturæ, ut supra ad quartum testimonium responsum fuit. Iustus autem interrogatus, Quis te discernit? Si sermo sit de iustificatione, aut glorificatione, facta mediante ipsius cooperatione, ut adultis fit, respondere potest cum Apostolo, *Non ego, sed gratia Dei mei.* Non ipse solis naturæ viribus, sed cooperatione præcipue per gratiam facta. Quod ipsum affirmat S. Augustin. citata epistola 106. verbis supra relatis num. 118.

122. Ex epistolis verdè Prosperij, & Hilarij, nihil amplius constat, quam quod supra dictum est de mente & scopo D. Augustini contra Pelagianos, vel etiam contra Massilienses Semipelagianos, qui Augustini sententiam idcirco non probarunt, quod vellet electionem ad gratiam, etiam primæ vocationis, habere initium ex nobis: ut ex iisdem epistolis, & Cassiani Martini notum est. Addo D. August. à plerisque tunc male intellectum fuisse, ut patet ex Gallorum excerptis, & objectionibus Vincentianis. Quod minus mirum videri debet, cum à plerisque ne nunc quidem rectè intelligatur.

123. Sextum testimonium sumitur ex libro de bono perseverant. cap. 9. vbi agens de speciali Dei providentia erga prædestinatos, & rationem differentia quærens cur Deus ita favorabiliter se gerat cum prædestinatis, non cum aliis: nihil aliud respondet, quam iudicia Dei esse inscrutabilia, & totum hoc ab electione & proposito Dei pendere. Quia scilicet Deus hunc elegit efficaciter, & non illum: & ideo huic præparavit talem providendi modum, & non illi. Verba illius hæc

Sunt: Ex duobus itaque parvulis originali peccato obstrictis, cur iste assumatur, ille relinquatur: & ex duobus etate iam grandibus impiis, cur iste ita vocetur, ut vocantem sequatur: ille autem non vocetur, aut non ita vocetur, ut vocantem sequatur: inscrutabilia sunt iudicia Dei. Ex duobus autem piis, cur huic donetur perseverantia usque in finem, illi autem non donetur, inscrutabilia sunt iudicia Dei. Illud tamen fidelibus debet esse certissimum, hunc esse ex prædestinatis, illum non esse. Nam si fuissent ex nobis, ait vnus prædestinatorum qui de pectore Domini biberat hoc secretum, mansissent utique nobiscum. Deinde exponens quid illud significet, quod ait Ioannes Apostolus epistola 1. cap. 2. Non erant ex nobis: subiungit: Non erant ex eis, quia non erant secundum propositum vocati. Non erant in Christo electi quæ constitutionem mundi. Non erant in eo sortem consecuti. Non erant prædestinati secundum propositum eius qui vniversa operatur. Nam si hoc essent: ex illis essent, & cum illis sine dubitatione mansissent. Vt enim non dicam quàm sit possibile Deo, auersas, & aduersas, in fidem suam hominum convertere voluntates, & in eorum cordibus operari ut nullis aduersitatibus cedant, nec ab ipso, aliqua subtrati tentatione, discedant, cum possit, quod ait Apostolus, facere ut non eos permittat tentari supra id quod possunt. Vt ergo non id dicam, certe poterat Deus prædestinis esse lapsuros, antequam fieret, auferre de vita. Quibus verbis aiunt aperte radi ab Augusti, quod Deus per intentionem absolutam, & efficaciam decretum, causet vocationes congruas, & perseverantiam vel mortem in statu gratiæ: quodque illa causalitas procedat ex prædestinatione seu electione efficaci & antecedenti, quippe quæ est causa cui Deus procuret infallibiliter vocationes congruas, & perseverantiam, vel decessum ex hac vita in gratia.

124

Propter quid recur-
rendum sit
ad instru-
tabile Dei
iudicium in
prædesti-
nationis
negotio?

Respondeo ad inscrutabilia Dei iudicia referendum esse, cur Deus, potens eligere quam seriem, in qua præsciebat fore ut parvulus iste baptizaretur, & iste in pius ita voceretur, ut vocantem sequeretur, & iste pius usque in finem perseveraret: istam tamen elegit in qua contrariam euenit, non ex Dei decreto efficaci, & antecedenti, quo hos reiecerit, & alios elegerit; sed ex hominum voluntate non cooperantium sincero Dei desiderio, & auxiliis ac mediis sibi oblatis pro salute propria, & pro salute aliorum, præsertim paruulorum, quorum salus fuit ipsis commissa. Quod si istes, hac ex parte rationem aliquam reddi posse, cur hic parvulus non baptizetur, & hic impius non ita vocetur ut sequatur, & iste pius non perseveret; nempe hominum negligentiam, aut malam voluntatem. Respondeo similiter in sententia aduersariorum multò facilius rationem siue causam, illi posse eiusdem rei: nempe decretum Dei antecedens absolutum & efficaciam, quod impleri necesse est. Vnde ut bene aduertit S. Bonauent. in 1. list. 41. art. 1. questione 2. non erunt occulta & inscrutabilia Dei iudicia, cur istum vocet & con-

uertat, atque ad bonum statum finalem perducat, si ponatur electio antecedens & efficax, ex qua hæc omnia sequuntur necessitate. Ex alia verò parte, sicut non potest reddi ratio in sententia aduersariorum, præter inscrutabilia Dei iudicia, cur hos præ aliis elegerit antecedenter & efficaciter: ita in nostra reddi nequit ratio alia cur hanc ferienterum elegerit, præ alia, in qua media profuissent iis, quibus nunc profunt: & non profuissent iis, quibus nunc profunt. Posita verò electione istius seriei, potest aliqua reddi ratio cur iste infans non baptizetur, nempe potentium impicitas, vel negligentiam, vel malitia occidentis antequam baptizetur, ut non raro contingit. Quamquam D. Augustinus noluit ad istas rationes inuestigandas animum adicere: quia propositum illi erat dumtaxat Pelagianorum errorem refellere, qui differentiam illam paruulorum referebant ad bona illorum opera conditionate futura si diutius vixissent. Similiterque cur iste impius non couertatur, & iste pius non perseveret, ratio aliqua est ex parte ipsorum: quia scilicet libere non volunt cooperari Dei vocationi, & auxiliis datis ad perseverandum. Communiter quoque dantur vocationes accommodatæ ad cursum rerum ordinarium, & prouidentiam generalem, vt dicemus sect. sequenti.

Qui autem non perseverant, non sunt ex nobis, id est, in sensu D. Augustini, non sunt ex efficaciter electis & prædestinatis, consequenter tamen, post præuisionem boni status finalis. Quia si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum: id est, si fuissent prædestinati & electi efficaciter præuiso bono statu finali, perseverassent usque in finem. Nam in sensu composito, non potest non esse, id quod Deus præuidit futurum esse. Sicut non potest non fieri, id quod prædixit factum iri, stante hypothese prædictionis. Quamuis causa cur fiat, non sit quia Deus prædixit, sed potius prædixerit, quia futurum erat ut fieret. Denique etiam dici potest, quod exiit quia non erant ex nobis. Ita tamen ut particula, quia, non significet causam, sed correspondentiam euentus cum Dei præuisione, in qua fundata est eorum reprobatio.

Idem quoque non erant vocati secundum propositum, id est, in sensu Augustini, secundum propositum eos saluandi, esse ex quidem & absolutum, sed consequenter ad præuisionem boni status finalis: secundum, inquam, propositum illud tempore antecedens, seu prius æterna duratione, & in tempore mandatum executioni, cum Deus eos vocat, & iuuat iis auxiliis, quibus præuidit propositum illud esse implendum, tanquam causis vel conditionibus, in quibus fundatur quatenus efficaciam, & quatenus efficaciter secreuit illos à reprobis. Ita ut particula, secundum propositum, non significet antecedentem causalitatis, quasi electio efficaciam fuerit causa cur perseverent infallibiliter. Sed tantum significet antecedentem temporis, & tempora-

neam executionem ad propositum illud imple-
 ptum per positionem effectus ab æterno
 præfinitis, & propter cuius præuisionem elec-
 tio de conditionata & inefficaci transiit in
 absolutam & efficacem.

127.

Contra hoc tamen difficultatem faciunt
 verba D. Augusti, quæ sequuntur: *vt enim
 non dicam &c.* Videtur enim dicere propo-
 situm illud esse causam cur Deus sic electis
 prouideat vt infallibiliter conuertantur, aut
 perseuerent & bene finiant: quodque si alij
 subiacerent eidem proposito, Deus applica-
 ret illis media, quibus saluarentur infallibi-
 liter, quippe quæ non desunt eius omnipo-
 tentiæ. Sed respondeo sensum D. Augustini
 esse, nullam voluntatis humanæ malitiam, aut
 aduersitatem vel tentationum violentiam,
 impedituram esse, aut impedire posse in sensu
 cõposito, ne conuertantur & bene finiant illi
 omnes quibus Deus parauit media, per quæ
 fore præuidit vt conuertentur & bene fini-
 rent. Quæ media non desunt eius omnipo-
 tentiæ, ideoq; possunt à Deo suppeditari quibus
 volent; quamuis non suppeditentur ex elec-
 tione antecedenti efficaci & absoluta vt vo-
 lunt aduersarij: sed solum ex fingero deside-
 rio salutis, parato tamen permittere opposi-
 tum humanæ libertati, si vellet medijs non
 vti vel abati. Sed si esset non vsura, vel abu-
 sura: non essent illi ex nobis, id est, non sub-
 iacerent illi proposito diuino efficaci, conse-
 quenti præuisionem boni vsus.

128.

Si illa fuit
 sententia
 D. Augusti
 non fuit ab
 Ecclesia
 approbata.

Adde quamuis S. Augustinus foret in sen-
 tentia aduersariorum, quod non puto: non
 propterea necessario sequendam esse, & præ-
 ferendam communi sensui Sanctorum Patrum
 Græcorum, & Latinorum, qui ipsum præces-
 serunt. Falluntur enim (vt fatetur Didacus
 Ruis, quamquam acer defensor illius senten-
 tiæ, disp. 10. sect. 1. num. 2. & sequentibus)
 qui putant Leonem magnum, & ex eius præ-
 scripto Araucanum secundum, deindeque
 Cælestinum, ac postremò Gelasium, appro-
 basse & definituisse sententiam Augustini de
 electione efficaci ad gloriam independeret à
 præuisis operibus gratiæ. Qui putant, inquã,
 Cælestinum primum, summum Pontificem,
 sententiam nostram damnasse in epist. 1. ad
 Episcopos Galliæ, postquam laudauit S. Au-
 gustinum contra nos sententem, vt Magistrum
 optimum, nunquam rumore etiam sinistra
 suspitione aspersum. Itaq; Leonem primum
 idem definiti iussisse ab Araucano II. vt cõ-
 stare aiunt ex varijs huius Concilij canoni-
 bus. Ac denique Gelasium Papam cum 70.
 Episcopis, damnasse libros Cassiani & Fausti
 Rhegiensis, quia contra sententiam Augustini
 de prædestinatione scriptos, & contrario li-
 bros Augustini, Prosperi, & Hilarij contra-
 rium docentes, approbasse. Falluntur, inquã,
 nam Cælestinus loco citato non approbat
 doctrinam S. Augustini, nisi quantum ad hoc,
 quod ex viribus nature solis, sine auxilio gra-
 tiæ, nullum detur initium fidei & iustifi-
 cationis. Imò in fine epistolæ citatæ capite
 9. ait se tantum definite sequenda quæ dixit
 Tomus I.

contra errorem Pelagianorum, & Semipela-
 gianorum, de gratia vt sequente opera nostra;
 ac nature viribus promerita; & aliano nul-
 la, quæ Cælestinus ibidẽ exprimit, in quibus
 nihil de electione antecedenti & efficaci ad
 gloriam; non autem inefficacioribus, & profu-
 diores quæstiones intermixtas ab illis qui
 supradictos hereticos impugnaverunt. Quod
 velim diligenter notent, qui nunc temporis
 auctoritate D. Augustini abutiuntur.

129.

Nihil quoque aliud definitur in canonibus
 Conciliorum Araucani secundi, Mileuitani,
 & Palestini, seu Diospolitani. Neq; aliud ap-
 probauit Gelasius contra doctrinam Cassiani, &
 Fausti, qui gratiam nature pedisse quam fa-
 ciebant. Petrus quoq; Diaconus in lib. de In-
 carnat. cap. 3. qui habetur inter opera Ful-
 gentij, ait Faustum Rhegiensem scripsisse li-
 bros suos contra sententiam Augustini de præde-
 stinatione Sanctorum. Et tamen illius errorẽ
 hunc tantum esse ait, quod humano labori
 subiungit gratiæ adiutorium. Estq; aduertend-
 um quòd vbicunq; S. Augustinus, aut Ful-
 gentius, Prosper, & Hilarius, eius discipuli,
 vel Concilia Araucanum, Mileuitanum, &
 alia, docent prædestinationem non esse ex
 meritis; eodem modo docent glorificationẽ
 non esse ex meritis. Et tamen est de fide glo-
 rificationem esse ex meritis gratiæ.

130.

Refellit
 calumnia
 sem pelag-
 gianum;

Quare non minus inepte obijciunt aliqui
 nostram sententiam non differre à Semipela-
 giana quam (inquunt) Massilienses eodẽ pla-
 ne modo declarasse videntur, vt refert S.
 Prosper in epist. ad S. Augustin. Respondeo
 enim euidenter constare legenti attentè epi-
 stolam Prosperi, Semipelagianos locutos esse
 de meritis omnem gratiam præcedenti-
 bus. Priorem (inquit Prosper) volunt esse obe-
 dientiam (naturalem) quam gratiam: vt ini-
 tium salutis ex eo qui saluatur, non ex cõ-creden-
 dum sit stare qui saluat. Similique modo Massi-
 liensium Semipelagianorum sententiam ex-
 plicat Hilarius in epistola citata ad Augusti-
 num, quæ habetur tom. 7. eius operum, ante libro
 de prædestinatione Sanctorum, & de dono per-
 seueratiæ, huius epistolæ occasione scriptos.

131.

Malè quoque addit Ruis disp. 16. sect. 1. in
 fine, his non obstantibus magnam electioni
 antecedenti & efficaci ad gloriam conciliari
 auctoritatem, ex eo quod hæc doctrina sit ad-
 eò finitima doctrinæ dei confirmatæ Sum-
 mis illis Pontificibus, vt Augustinus quoties
 contra Pelagianos vel Semipelagianos ex-
 cludit iustificationis initium ex viribus na-
 turæ, toties ad hoc explicandum, & proban-
 dum, recurrit ad electionem factam ante
 præuisa opera quæcunq; siue naturalia, siue
 supernaturalia. Primum enim, malè assumit
 Augustinum eò recurrere. Secundò, quam-
 uis eò recurreret, id potius faceret æstu
 quodam disputationis, quam conuersione
 vnus cum alio. Euidens enim est veritatem
 Catholicam, definitam contra Pelagianos &
 Semipelagianos, quòd gratia non detur ex
 viribus nature, nullo modo pendere, sed pla-
 ne disparatam esse, à doctrina asserente

electionem ad gloriam efficacem, factam esse ante præuisionem operum. Quare sapientius Suar. in opusc. lib. 3. de auxili. cap. 16. num. 8. ait sententiam nostram esse reuerà probabilem, & nihil inuoluere, quod aliqua ex parte ad errorem Pelagii aecedat.

Suarez.

SECTIO IX.

Solutio argumentorum ex ratione.

132. **C**ontra eandem sententiam Bellarmin. lib. 2. de grat. & libero arbit. cap. 12. opponit has rationes, non ex sola inquit speculatione nostra, sed et ipsius sacrarum literarum, & traditionis Ecclesiastica fontibus deriuatas.

Primum argumenti Bellarmini Contra nostram sententiam.

Prima ratio: Sine fide nemo saluari potest: *Qui enim non crediderit conuincitur*, Marci ultim. Fides autem Dei donum est, quod non omnibus datur, sed iis tantum quibus eam Deus donare uoluerit, Philippens. 1. vers. 29. Igitur soli illi saluamur, quos Deus gratis saluari decreuerit. Atque ita vera est sententia de gratuita prædestinatione diuina.

133.

Respondeo fidem esse donum Dei, quod Deus, quantum est ex se, omnibus dare uult, ut asseruit Apostolus 1. Timoth. 2. vers. 4. non datur tamen omnibus; sed iis quibus non d. est conditio requisita ex parte nostra; sacramentum scilicet, validè applicatum, si loquamur de paruulis: vel consensus diuinae uocationis, si loquamur de adultis. Ac sicut Deus non decreuit dare gloriam efficaciter & absolute, nisi præuisis operibus, vel aliis conditionibus, & bono exitu à uita: ita neque decreuit efficaciter & absolute ulli fidem infundere, nisi præuiso consensu, vel sacramenti applicatione. Quare uoluntas efficax & absoluta, seu fidei danda, seu gloriæ, non est ante præuisionem operum, vel conditionum necessariorum. Dico igitur fidem esse quidem donum Dei: non tamen eiusmodi ut detur sine ulla conditione præuisionis, pendente à nostra libertate: quæ si ponatur, Deus infundit fidem. Secus, non nec uult infundere efficaciter & absolute nisi eam præuisa. Adde scilicet non ita esse donum Dei, ut non cadat sub merito de condigno, si de augmento sermo sit, æquè ac gratiæ augmentum & gloriæ ex Tridentinò sess. 6. cap. 16. & can. 32. Et nihilominus hæc omnia sunt Dei dona, tum ratione uocationis & promissionis gratuita: tum in radice fidei & gratiæ primæ sanctificantis, in fusa sine meritis de condigno, licet non sine præuio consensu in adultis, & in quo merito de congruo: tum denum quia quacunquē ex parte nostra ad ea promerenda ualent de congruo, vel de condigno, non ita sunt bona ipsius iustificati merita, quin sint etiam Dei dona, ut ait Trident. can. cit.

Quomodo fides sit donum Dei.

In forma itaque ad argumentum Respondens distinguendo extremam partem minoris propositionis: *Fides non datur nisi iis, quibus eam Deus donare uoluerit*, uoluntate efficaci & absoluta, antecedente præuisionem operis, vel conditionis necessariæ: nego. Cōsequenter ad illius præuisionem, concedo. Et similiter distinguo consequens: *illi soli saluantur, quos Deus gratis saluari decreuerit*, decreto efficaci & absoluto antecedente præuisionem supra dictam, nego. Consequenti, & tamen gratuito, modò supra explicato, concedo. Atque ita uera est sententia de gratuita prædestinatione diuina, non antecedenter efficaci & absoluta, sed consequenter ad præuisionem operum, vel conditionis necessariæ ex parte saluandi. Contra quod nihil faciunt quæ prosequitur Bellarmin. ex Scriptura, ad impugnandam hanc responsionem, quorum solutio facilis est ex dictis tota sectione septima.

Secunda ratio: Sine perseverantia nemo saluari potest: *Qui enim perseverauerit usque in finem, hic saluus erit*, Matth. 10. At perseverantia donum Dei est, quod non datur ex meritis, sed ex gratia. Et quamuis omnes iusti, perseverare possint si uelint; tamen soli illi perseverant, qui habent hoc donum perseverandi usque in finem. Ac proinde salus, & prædestinatio ad salutem, ex uoluntate Dei simpliciter pendet.

Respondeo primò perseverantiam, si proprie sumatur pro statu duraturno in gratia, non esse necessariam, & communem iis omnibus qui saluantur, ut non bene supponit Bellarmin. & non satis efficaciter probat ex uerbis Christi, Matth. 10. Potest enim quis statim atque iustificatus est mori, qui tamen saluabitur citra perseverantiam proprie dictam. Et affirmare quod saluus erit quisquis perseverauerit; non est negare non fore saluum eum qui non perseverauerit, quamuis aliter in gratia Dei mortuus sit. Respondeo secundò, perseverantiam non ita esse donum Dei, ut ab illo solo pendeat sine ulla nostra cooperatione libera: quemadmodum primæ uocationes dantur nobis absque nostro consensu libero; Deus enim illas in nobis sine nobis operatur: sed omnino quòd perseverantis pendet à nostro consensu libero ad obediendum omnibus grauibus Dei mandatis, & ad resistendum constanter omnibus occasionibus mortaliter peccandi. Tertio, dico, ut perseverantia dicatur donum Dei gratuitum non ex meritis, non esse necessarium ut sit decreta ante præuisionem operum, neque ut detur citra conditiones ex parte perseverantis. Quemadmodum & fides non primò infunditur adultis citra consensum, quamuis detur citra meritum.

Respondeo quartò, eos qui perseverant, posse non perseverare: & eos qui non perseverant, posse perseverare: quemadmodum qui